GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2 1/2 galbini mon. sunătória.

Anulu XXXIV.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 14. **Brasiovu 1 Martiu 17 Februariu** **1871.**

MONARCHI'A AUSTRO-UNGARICA.

Transilvani'a.

Brasiovu 1- Martiu 1871.

„Dela Marte principiulu", erá credinti'a protoparintiloru nostri, candu ne straplantara cá colonia romana aici, si cu acea credintia devenisera domnitorii lumei intru tóte. „Qui bene pugnarat, romanam noverat artem", cine se luptá bine, cunoscea artea romana: erá basea si fundamentulu, leganulu, pre care se superedificá imperiulu romanu la inceputulu lui, dice strabunulu Ovidiu. „Mittere, qui poterat pila disertus erat", cine sciea arunca sagetile erá elocinte. Eca midiuloculu celu mai potinte de a prospera erá credinti'a in Dieulu armeloru, in Marte, erá dedarea din copilaria a manua arm'a, care e mai potinte decatu tóte. Déca ne vomu reintórce toti la acestu cultu alu armeloru, la idolulu gentile alu strabuniloru: atunci si numai atunci vomu poté da dovedi, ca suntemu nepotii strabuniloru: atunci ne vomu face demni de numele celu portamu; atunci ne vomu sci apera vetrele strabune de órce dusmani ai patriei. Repetimu déra inainte de tóte a indemna pe romani, cá micu si mare se se ecsercite in arme cu tóta resolutiunea, departe, cá vreunu june se dosésca dela datori'a acésta nationale si patriotica catra statu, ca-ce astadi tóte statele si natiunile introducu armarea generale séu militiele, cá o necesitate a ecsistintiei, a aperarei si a prosperarei viitoriului loru. Pacea numai cu arma se castiga, dicteriulu: De vre'i pacea gatescete de belu, e parol'a in tóte statele.

Franci'a erá desbracata de puterea armata regulata, dér' indatace facù sacrificia pe altariulu lui Marte, puterea armei totu ei castigá stima si respectu chiaru si la dusmanulu invingatoriu; ma Franci'a se afla astadi in victoria morale, cu tóte, ca materialminte e garbovita sub sarcin'a sacrificieloru. Franci'a e recunoscuta cá republica de tóte statele afara de Greci'a, si salvandu libertatea celelalte inca i se voru repara cu timpu. — Garibaldi parasindu Marsili'a, dise intr'unu discursu publicu: „Orcari ar' fi nefericirile actuali ale Franciei, ea remane in pitióre si va recastica marirea sa. Republic'a singura este posibile, ea singura este capabile a redica tiér'a moralicesce si materialicesce." Castigundu recunóscerea libertatii republicane Franci'a a triumfatu dér' prin arma. —

Guvernulu republicanu din Bordeaux inca informá, ca republic'a e recunoscuta de tóte statele si acésta e victoria pentru Franci'a si pentru libertate. Presied. adunarei din Bordeaux Grevy e o garantia a republicei democratice si Thiers cá presiedinte singuru si a descoperitu convincerea pela cabinete, ca in Franci'a numai republic'a e posibile. Eca invinsii prin botezulu sangelui -si castigara garanti'a libertatii, care li o va recunósce si Prusi'a.

— Una telegrama a imp. Wilhelm din Versailles 26 Febr. nóptea catra regin'a repórta, ca preliminariele pacei suntu subscrise, numai se se primésca de adunarea nationale dela Bordeaux. Care póte ca cu greu se va invoi cu cederea Elsatiei cu Belfort cu totu si cu Lotaringi'a pana la Thionville fara Metiu, care inse se se faca tabula rasa si apoi 3 miliarde franci desdaunare resbelica. Déca Franci'a va aré in peto aliantie socure, nu va primi ciungirea teritoriului seu, dér' singura póte se va indupleca cu tóta opositiitiunea numerósei stange. Asteptamu si noi cu nerabdare resultatulu. —

La conferinti'a din Londonu a tramisu republic'a Franciei representantu pe Baude, dupa sciri din Londonu 22 Febr. Angli'a -si inmultiesce armat'a pe uscatu la 200 mii fetiori, unu evenimentu acesta raru in istori'a armatei ei, póte, ca are de cugetu a ajuta Franciei, cá se o imputerésca pentru politic'a orientelui, cam tardiu, dér' ceva diace sub perdea. Din Americ'a sosi catime mare de armaria in Franci'a. —

Trochu audiendu de resolutiunea prusianiloru de a intra in Parisu emise una epistola protestandu si dicundu: ca dupa conventiune, care numai fómea o potù dicta, dusmanulu se respecte onórea resbelului din Parisu si se apretieze dóliulu poporimei. Dusmanulu cu sil'a n'a potutu ajunge la nemtica. Protesta in contra intrarei in Parisu, cá in contra unui actu violentu, si crede, ca cetatea va trebui se inchida portile si se silésca pe germani ale deschide cu tunurile. Scrisóri'a a iritatu fórte capitalea. —

— C. Andrássy despre orientu. In sied. camerei deput. din 20 Febr. respunde c. Andrássy la interpelarea de deunadi a lui Stratimirovics despre politic'a Austro-Ungari'a facia cu orientulu, dicundu, ca e imputeritu a dechiara in numele min. de esterne, ca cu not'a diplomatica (tramisa la statele dunarene), n'a avutu intentiune a se departa de tractatele din 1856, ci din contra a vrutu a accentuá importanti'a ce o pune monarchi'a in acele tractate, prin cari pusetiunea de dreptu de statu si drepturile „principateloru dunarene" suntu garantate; prin urmare, ca ingrigiarile de amestecu in causele interne ale principateloru suntu neintemeiate. La intrebarea, déca facia cu orientulu Austro-Ungari'a va tiené neutralitatea cá facia cu occidentulu, respunde, observandu, ca unu respunsu precisu despre pusetiunea ce cugeta a lua nu se póte pretende dela unu regimu, decatu intrunu casu determinatu, apoi nu i se póte cere, cá altfeliu se-si lege manele. D. deput. trebuie se se multiamésca cu dechiararea, ca amu luá pusetiunea acesa, care convine mai bine intereseloru monarchiei. Aplicarea principiului neintrevenitiunei in orientu are limite si conditiuni: „Neintrevenirea altora." — In acestu respunsu se vedu cá in oglinda si intentiunile. —

Program'a noului ministeriu austriacu, cu care se presentá inaintea senat. imperialu, in 20 Febr., cuprinde in simburele seu aceste: „Restatorirea pacei interne de toti dorite e inaltulu scopu, care ni la desemnatu imperatulu, nici o incordare, nici unu sacrificiu nu ne vá fi prea mare, pentru a ajunge acestu scopu; peutruca aici diace garanti'a cea mai secura a intregei nóstre vieti constitutionali, conditiunea fundamentale a prosperarei publice si a continuei ei desvoltari nu pe cali laturali, ci pe calea drépta a constitutiunei, pe care amu juratu, vomu nisui la acésta tienta. Noi nu potemu si nici ca vomu parasi terenulu, pe care insasi Mai. Sa ni l'a desemnatu de nou in preanalta scrisória de mana indreptata catra mine in 4 Febr. Din contra vomu fi pre gata a conlucra la modificarea constitutionale a institutiuniloru acelora, cari marginescu autonomi'a singuriteloru (tieri) in gradu mai mare, decatu ceru interesele totului (aici aplaudara polonii).

Ma vomu luá singuri initiativ'a la acésta in dóue directiuni prin propositiuni indreptate senat. imperialu si adica in privinti'a legislativa si administrativa. In cea d'antaia credemu, ca in locu de a mai margini competinti'a data senatului prin § 11 alu legei fundamentale, va fi cu multu mai potrivitu, a da dieteloru si in causele acele, care suntu reservate senatului, una iniciativa, care le face posibilu, a-si aduce la **deplina valóre** insusitatile si necesitatile speciali ale tieriloru loru, din contra senatului ei pastréza dreptulu a ecsamina, déca acele legi se potu uni cu interesele totului, si a decide asupra (— —); in privinti'a administrativa avemu de cugetu a da senatului propositiuni, care au de scopu o formare mai autonóma a organismului administrativu, una impartasire mai larga a poporimei la acela, delaturandu totuodata multu daunatiós'a administratiune dupla a organeloru de statu de o parte si a organeloru autonóme de alta.

Credemu, ca in modulu acesta deodata se va da deosebiteloru nationalitati unu nou didu aparatóriu, care le face secure de orce impetire."

Se tiene de principiulu, ca orce lege se póte modifica, inse pana candu e lege trebuie se se observeze. Intre alte apoi mai dice: „Dvóstra nu ne veti rapi imbucuratóri'a sperantia, cumca sub potentele scutu alu imperatului si domnitoriului nostru vomu ajunge la scopulu doritu, déca ne va succede a castiga activitatei nóstre increderea si conlucrarea inaltei case. Mai apromite progrese in tóte ramurile, institutiuni liberale, dér' si asprime in observarea legiloru."

Acésta programa are unu cadru statu de latu si generalu catu se póta incapea in elu si intréga monarchi'a. — Germanii dicu, ca reactiunea potinte strapare din totu programulu, ér' in cercurile mai inaltu politice maghiare patrunse mirosulu de o asemenea planta si pentru Ungari'a, fara cá se se mai póta premeni arbitragiale pana in ultragiulu ignorarei si alu destrugerei nationalitatiloru. Ar' fi prin urmare aprópe se reinépa istoriele camarilice si nevoile dulcelui visu pre pre incordatu si resfaciatu. — —

J.

Brasiovu 26 Febr. Eri casin'a maghiara de aici midiuloci celebrarea unui parastasu de onóre pentru repausatulu celebrulu loru barbatu si ministru br. Iosifu Eötvös in beseric'a rom. cat. Una multime de cultori ai barbatului de litere si siefu alu academiei loru, auctore la mai multe opuri scrise in favórea natiunei sale, din tóte branchele, corporatiunile si confesiunile, tenerimea gimnasiala rom. cat. cu corpulu profesoralu in frunte si flamur'a imbracata in doliu, luara parte la acestu cultu stralucitu, care se estinse preste tóta Ungari'a, unde lu adorá ai sei cá pre unu regeneratoru alu instructiunei publice cu fia'i tieren'a usióra si memori'a eterna. —

In Rosnovu intre finanti si contrabandistii de tabacu se intemplara tocma lupte si omoruri. Unu romanu cadiù mortu, alti doi raniti. De ce nu abdicu ómeni de aceia de prevaricatiuni in contra legiloru? De ce nu se ocupa de alte ramuri de castigu licitu? Scól'a, scól'a si amvónele! Le negligesce si regimulu pentru popórele nemaghiare, si vin'a tóta diace in ignorantia. —

Domnule Redactoru!

Binevoiti, ve rogu, a publicá in stimabilulu dvóstra diuariu urmatoriulu:

ANUNCIU.

Semestrulu alu doile alu cursului pedagogicu estraordinariu de unu anu, deschisu la preparandi'a de statu din Dev'a, se va incepe la 20 Martiu a. c. stil. nou. Acést'a se aduce la cunoscientia publica cu acea observare, ca in cursulu amintitu se voru primi si cu inceputulu semestrului alu doile toti acei tineri, cari posedu calificatiunea prescrisa, anume cari au implenitu anulu alu 20-le alu etatei, au absolvitu cu succesu bunu gimnasialiu inferioru, si in timpulu semestrului espiratu au practisatu la o scóla publica. Dintre cei primiti 14 se voru provedé pe spesele statului cu viptu si cu bani de córtelu (4 fl. pe luna), ér' alti 30 cu unu stipendiu mai micu. Candidatiloru romani li se voru propune tóte obiectele de invetiamentu in limb'a loru materna.

Dev'a la 20 Febr. 1871.

Franciscu Koos m/p.,
directoriu.

Sera poenitentia in fundo. Se ne desamagimu odata, ca timpulu e supremu.

I Asia. Se asteptá si dupa publicarea prima, limb'a romana la tóte studiale, inse limb'a propunerei maghiara, vedeti, ca a departatu dela institutu tóta simpathi'a. Cine pórta vina? — Capacinosii de a maghiarisa.

Domniloru si reu-svatosi si unilaterali! Romanulu nu se duce se invetiè la scóle reformate, nici la institute, unde se afla directoru reformatu. Nu credemu, ca veti avé nici in Dev'a imbuldiale de romani. De ce dér' nu ajutati cu banii cei versati pentru sustienerea de asemeni preparandie, cá romanii se-si póta infiintia ei de sine si perfectiona macaru unu singuru institutu pedagogicu, ca acela n'ar remané golu chiaru de i ar' si lipsi intertentiunea. Pana candu déra veti nivela tóte institutiunile nationali cu tendintie de a maghiarisa, reactiunea ve va cresce preste capu. — Romanii avea o singura preparandia buna, mai buna decatu tóte cate le aveti acum dvóstra, pe cea dela Nasendu, si pentru ce o ati desfiintiatu prin adeptii dvóstre, ca-ce eu cá martoru oculatu vediui cu ochii, ca concursulu la ea era indesuitu si progresulu intrecea pe celu, ce in midiulociti dvóstra, in mesura neasemenata. Nu scimu, ce a substituitu si diecesea gherlana acelui institutu, ca nu mai esi la publicitate nemica, déca si cum procedu cu suplinirea lui. Asteptamu referatu. Dér' atata e evidentu, cá in palma, ca cu desfiintiarea preparandieloru romane dela Nasendu si Marmati'a a'ti facutu unu actu, pe care romanii lu privescu de actu de dusmania si de incordari de maghiarisare. Erá mai usioru, mai cu scopu a pretende numai reformarea acelora preparandie, dupa pretensiunile uniformitatei, in organisatiunea interna, afara de sil'a de a invetia studiale in limb'a maghiara; ca-ce cei, cari sciu limbe straine, incatu se póta cu folosu invetia in ele, nu se aplica la docentur'a de pe sate, domniloru, éca asia, si scopulu institutiunei s'ar fi promoveatu, poporulu s'ar fi desamagitu, ca regimulu maghiaru nu i viresce sil'a limbei si in vetrele plugariloru; dér' acum cine i mai póte convince despre intentiuni, relacsate, cari se se póta lipi de elu? — Nemica, domniloru, decatu, déca veti ajuta dupa dreptulu pretensiunei, cá se li se reinfiintieze preparandiele loru romane, perfectionate dupa programulu legei, ca-ce, fiti securi, ca romanulu are si tendintie si interese egale totu atatu de patriotice cá si maghiarulu, istori'a e dovada, dér', dieu, acésta inca se o sciti, ca cu tóte fineticle centralisatórie, pe romanu nu lu veti maghiarisa catu va fi lumea, pentruca fermeculu urbei eterne **Rom'a** si glori'a civilitatii gintei latine din Europ'a nu potu afla ecuivalentu in sonor'a sumetia adolescenta a maniei de desnationalisare. — Perfecta egalitate intru tóte; atunci se vedeti, ca castigulu statului si alu natiunei maghiare va fi centuplu si in bun'a si in simpathic'a educatiune a generatiuniloru. —

J.

CONSEMNAREA

acelora onor. domni, cari au binevoitu a lua parte si a contribui la balulu datu de catra Reuniunea filiale a femeilor romane din Blasiu in folosulu fondului Reuniunei femeilor romane:

(Capetu.)

DD.: Ioane Chirila canonicu 1 fl., Iosifu Stragianu 1 fl., Hermann János et familia 4 fl., Agaston Mozses protopopu reformatu 2 fl., Petru Grama et familia 2 fl., Georgiu Pop'a et familia 2 fl., Schuller parochu evang. 3 fl., Dr. Ioane Ratiu prof. gim. 1 fl., Ioane Germanu prof. gim. 1 fl., N. Georgiu Hermann 1 fl., Petru Suciu et familia 2 fl., Georgiu Hermann 1 fl., Petru Solomonu prof. 1 fl., Muneanu prof. 1 fl., Petru Solomonu prof. 1 fl., Basiliu Ratiu prof. 1 fl., Nicolau Ionasiu prof. 1 fl., Nagy Daniel et familia 2 fl., Alecsandru Bugneriu et familia 2 fl., Beniaminu Popu prof. 2 fl., Breszt familia 2 fl., Székely Zsigmondu 1 fl., Iosifu Raicu 2 fl., Margineanu Ionu 1 fl., Ioane Margineanu teologu absol. 1 fl., Franciscu Giulanu capeneanu teologu absol. 1 fl., Demetriu Campeanu et familia 2 fl., Ianu 1 fl., Demetriu Campeanu et familia 2 fl., Simon Mendi 2 fl., Karl Benedek 2 fl., Hiroch 2 fl., Ladislau Popu maiestru de posta 2 fl., Nicolau Sodislau Popu maiestru de posta 2 fl., Nicolau Solomonu prof. 2 fl., Vasiliu Fagarasi 1 fl., Daniel István 3 fl., Pongrátz Gergély 2 fl., Paulu Marinu prof. 2 fl., Daniel Ódon 1 fl., Petru Toganu 2 fl., Arteniu Lupanu 2 fl., Georgiu Bucsia prof. 1 fl., Alecsandru Ternaveanu can. metr. 1 fl., Nicolau Popescu prof. 1 fl., Ladislau Popu 1 fl., Nicolau Rusanu 2 fl., Ioane Fratila 1 fl., Ioane Furnea 1 fl., Stefanu Popu prof. 2 fl., An'a Siofanu 2 fl., Alecsandru M. Micu prof. gim. 1 fl., Ioane M. Moldovanu prof. gim. 1 fl., Ladislau Popu et familia 2 fl., Horváth István 1 fl., Diamant Stein 2 fl., Filipu Moscoviciu 2 fl., Adalbert Varga 1 fl., Andomel 1 fl., B. Bruchu 1 fl., Engfuchmann 1 fl., Dr. Iacobu Brandusianu 1 fl., Ioane Tipografu 1 fl., Alimpiu Blasianu protop. 1 fl., Dr. Victor Mihali secr. metr. 1 fl., Vasiliu Puianu et familia 2 fl., Isidoru Albini deregat. metr. 1 fl., Basiliu Vancea economu metr. 1 fl., Kalapács plebanu r. cat. 1 fl., Ioane Pamfiliu can. 1 fl., Gregoriu Etekesiu protop. 1 fl., Georgiu Totoianu 2 fl. Sum'a totala a perceptiunei: 266 fl.

Din sum'a acesta subtragundusе spesele facute cu arangiarea, dupa cum aréta documentele respective in sum'a de 39 fl. 95 cr., remane venitu curatu 226 fl. 5 cr.

Blasiu in 22 Ian. 1871.

An'a Dulogu nasc. Fekete,
pres. balului.
Alimpiu Blasianu m/p.

Dupa inchiarea protocolului s'au mai primitu dela d. parochu alu Monaradei N. Medesianu 2 fl., dela d. jude opidanu M. Tipografu 1 fl. Sum'a venitului curatu 229 fl. 5 cr. — Idem.

Dela diet'a Ungariei.

Din sied. camerei deputatiloru tienuta in 16 totu sub presidiulu presied. Somssih referamu, ca, dupa une amenunte de interesu particulariu se continuá desbaterea bugetaria, despre recerintiele curtii de contabilitate, sóu de ratiocinia fipsate cu 200.000 fl., dér' pentru care institutu nou comisiunea recomandá numai 150.000 fl., care in fine se si primesce.

Acum vine bugetulu ministeriului de **culte si instructiune publica** la desbatere generale. Ordinariu preliminatu e: 2,888.540 fl mai multu decatu anu cu 287.908 fl. Acoperirea din venitele séu resursele proprie suntu numai 297 mii 560 fl.

Iuliu Schwarz critica proiectele de lege ale ministeriului de institutiune, dicundu, ca atatu institutele inalte catu si cele medie suntu defectuóse, sute si sute comune maghiare se mai afla fara scóla (de cele romane nu pasa nimenui in dieta?!), dér' si unde se afla instructiunea e fórte miserabila, cum recunoscu chiaru si min. repausatu. Preparandiele stau fórte reu. Consiliarii scolari nu facu, nemica. Statulu e detoriu a redica si scóle confesionale si se nu se amesteca in causele confesionali, decatu suprainspectionandu, cá scólele loru inca se progreseze.

In privinti'a instructiunei elementarie e de parere, ca intre statu si intre confesiuni se ecsiste concurentia libera, si in acestu intielesu doresce a schimbá paragrafii respectivi ai legei art. XXXVIII din 1868. In fine provóca pe ministrulu celu nou a calcá in urmele lui Eötvös — incatu pentru principiale generali.

Em. Ivanka dice, ca uniunea reala a amenduroru djumetatiloru monarchiei nu póte fi folositória, ca-ci conditiunile de desvoltare a amenduroru partiloru diferescu fórte. Imputa partitei lui Deák, ca nici in afacerile de cultura nu se alatura intentiuniloru liberale ale stangei. In fine speréza, ca in anulu viitoriu nu vomu mai avé a discutá bugetu si pentru cultu si pentru instructiune, si ca in fine se va realisá despartirea besericei de statu. Primesce bugetulu dreptu basa pentru desbaterea speciala (aplause).

Aug. Pulszky dice, ca desfacerea statului de beserica e neincungiuratu de lipsa a se ecsecutá deodata cu reformele in instructiune.

In siedinti'a din **17** Febr. Al. Kormendy cere a se taiá influinti'a preotimei asupra instructiunei.

K. P. Szatmáry provóca pe ministrulu celu nou a procede cu energia contra celoru renitenti facia de legea de instructiune pentru poporu. Primesce bugetulu.

K. Tisza dice, ca intre cestiunile mici si mari despre instructiune este o connecsiune nedespartibila. Cestiunea instructiunei poporale sta in strinsa legatura cu cea despre universitate; un'a fara cealalta nu se póte deslegá. Relatiunile statului catra scóla, principiele generale despre libertate in instruire si invetiare, institutiunea despre ecsamenele de primire, confesionalismulu scólelor, tóte acestea trebuie intr'un'a deslegate, deodata si sistematicu; déca e vorba se creamu o reforma uniforma si nu o carnitura. Se pronuncia pentru libertate in instruire si invetiare, dá statului inspectiunea suprema asupra instregei instructiuni, sprijinesce introducerea ecsameneloru de primire, ca-ci statulu trebuie se se convinga, déca individii, cari se jertfesca unui ramu, posedu pregatirile necesarie; dar' adauge, cumca statulu se n'aiba influintia intr'alte privintie. Societatea, confesionalismulu, individulu trebuie se fia liberi in instructiune, se nu intrebe pe nimenea, unde si cum a invetiatu, ci numai ce scie. Relatiunile confesiunilor, facia cu statulu, continua oratoriulu, trebuie regulate odata.

Din acestu punctu de vedere este mare retacire in proiectulu de reforma alu universitatii, carele voiesce a creá trei facultati teologice, pe candu elu ar' trebui se delature si pe cea una, ce ecsista (aplause din stang'a).

O conditiune prealabila a reformeloru radicale in instructiune este organisarea relatiuniloru bunuriloru fundationale. In privinti'a acést'a face urmatoriulu proiectu de conclusiune: „Cas'a se indrumeze comisiunile ecsistente in acésta privintia, cá se cerceteze originea si natur'a fondului relegionariu si cea a celui alu universitatii, se incépa numai decatu si se-si continue neintreruptu lucrarea, ca se póta referá casei catu mai curendu.“

Dupa propunerea lui P. Nyáry, proiectulu se primesce cu unanimitate, fara a se mai pune speciale la ordinea dilei.

Em. Henszlmann aréta catu de diverse suntu punctele de manecare la conducerea afaceriloru de instructiune. Cel'a, care conduce afacerile de creditia, nu póte se protegeze sciinti'a in tóte privintiele. Sciinti'a are de scopu certitudinea, credinti'a crederea. Aceasi persóna nu póte conduce amendóua ramurile fara scaderea unuia séu a celui-alaltu, de acea propune: „Cas'a se indrumeze pe ministeriu, cá pana ce ministeriulu de culte se va delatură cu totulu, acel'a se astérna unu proiectu de lege despre desbinarea portfoliului de instructiune de celu alu cultului.“

M. Tancsics face unu proiectu de conclusiune privitoriu la regularea afaceriloru confesionale si celoru ale instructiunei. Motivarea si propunerea lunga cam de 8 cóle, plina de radicalismu, se citescu si destépta multa ilaritate. Cas'a decide a nu mai tiparí acésta propunere si motivele ei.

Al. Horváth polemiséza contra lui Iuliu Schwarz, carele cere centralisatiune in instructiune: compatimesce, ca autonomi'a in Ungari'a se atace pe tóte calile. Omenii centralisatiunei au catechismulu loru propriu, a caruia punctu principalu este: „Inchinate regimelui si astépta dela elu totu.“ Comun'a inssasi, dice vorbitorulu, se-si regulieze afacerile de instructiune, ca-ci déca au dreptu 20 pana in 30 de comune a alege pe deputatu, de ce se nu aléga comun'a si pe invetiatoriulu si pe inspectoriulu scolariu? Asémena centralisatiunea cu retiéa'a paianginului, carea se intinde preste tóta tiéra, in care inse numai paianginului i merge bine, carele dela centru — Pest'a — impresóra tiér'a si o domnesce. De altmintrea primesce bugetulu.

Sig. Borlea vorbesce mai vertosu contra institutului de inspectori scolari si despre scopulu, la care se atientesce prin acestu institutu.

Ne mai fiindu inscrisu altu oratoru, presiedintele dechiara desbaterea generala de incheiata.

Secretariulu de statu Gedeon Tanárky dechiara cu privire la provocarea lui Hoffmann, ca ministeriulu e de convingere, cá proiectele ce se afla la comisiuni inca de pe timpulu lui Eötvös, se se tracteze mai departe. Schimbarile ce le va avé

de facutu, le va face cunoscute comisiunei. In privinti'a proiectelorn, cari inca nu suntu predate la comisiuni, ministrulu va dechiará in persónа, déca le primesce séu ba, si incatu doresce a le modificá.

In privinti'a inspectoriloru scolari, dice, ca denumirea acestor'a este un'a dintre cele mai grele afaceri ale regimelui, fiinduca nu afla ómeni capabili. Cei mai multi dintre cei denumiti suntu la loculu loru. Afacerile cultului nu se potu desparti de ale instructiunei, pana candu mai ecsistu scóle confesionale. Cu consideratiune la provocarea lui Borlea dice, ca intre romani n'au aflatu individi apti de inspectori scolari (!). Se plange asupra impedecarei ce tocmai din partea romaniloru anume din a Zarandului se face punerei in lucrare a legei pentru instructiune. Dice, ca guvernulu tinde a ajutá nationalitatiloru; aminteresce, ca in Dev'a a infiintiatu preparandia romana. — (Babesiu striga: Nu e romana! Tanárky respunde: E romana; intre trei docenti, doi suntu romani. — Babesiu striga: Limb'a de instructiune é cea maghiara!—) Cu atata siedinti'a se incheia. —

Siedinti'a din **18** Febr. se deschide la 10 óre. Presiedintele P. Somssich. Protocolulu se autentica; petitiunile intrate se insinua si se arisèza comisiunei petitionarie.

G. Stratimirovics adresèza, ministrului presiedinte urmatórî'a interpelatiune: Considerandu incuraturile politice din Turci'a, intrebu: are de cugetu ministrulu presied. a-mi respunde la interpelatiunea adresata acum 2 sept. si candu mi va respunde?

G. Zlinsky interpeléza pe ministrulu de comunicatiune: déca are cunosciintia, ca dolmele de langa riurile Crisiu de Berettyó se strica de catra locuitori?

Ambele interpelatiuni se voru predá ministriloru concerninti. —

D. Irányi presenta o rugare a 72 de cetatieni din Cinci-Beserici, cari cere ca regimulu dimpreuna cu celelalte puteri centrale so midiulocésca, cá pacea intre Prusi'a si Franci'a se nu se faca cu conditiuni nedemne pentru cei din urma. Totudeodata adaugé, ca si elu a adresatu ministrului presiedinte o interpelare in acelasi intielesu, si se róga a i se dá respunsu.

Petitiunea se predá comisiunei petitionarie. —

Trecundu cas'a la ordinea dilei, se incepe desbaterea speciala asupra bugetului ministeriului de cultu si instructiune publica.

Titlulu I: „administratiunea centrala" e preliminatu cu 261,890 fl. Se votéza numai 259.800 fl. stergenduse adaugerile de lefe si bani de cortelu, cá si in celelalte bugete.

Titlulu II: „administrarea afaceriloru de studie", e preliminatu cu 265.240 fl.

Comis. finantiaria recomanda:

a) pentru inspectorii districtuali supremi 28.200 fl.

K. P. Szatmáry dice, ca Eötvös a promisu inca de anu delaturarea acestoru inspectori, cari suntu de prisosu, fiinduca cercululu loru de activitate se intinde numai asupra gimnasieloru catolice de statu.

Secretariulu de statu Tanárky li tiene inca de lipsa, ca-ci statulu nu se póte pune in comunicatiune directa cu gimnasiele singuratice, fara cá se inmultiésca personalulu in centru.

P. Hoffmann e in contra inspectoriloru si din caus'a directiunei de activitate a loru, carea este de totu stricatiósa. Déca nu se póte a i delaturá indata, votéza sum'a inca pe unu timpu a numitu, dér' mai bine i ar' place se i veda delaturati.

Iul. Schwarz imputa lui Hoffmann slovaiéla, séu votezu pro, séu contra, dér' nu in doi peri. In catu despre inspectori tiene, ca suntu unu malum necessarium, pana ce se voru regulá scólele medie, compatimesce inse, ca aceste posturi mai tóte se afla in manile preotiloru.

La votu rubric'a se primesce de maioritate. —

b) Pentru inspectorii scóleloru poporale comis. finant. propune 226.940 fl.

K. Tisza spune, ca unii din acesti inspectori astfeliu se pórta, incatu se pare, ca ar' fi tramisi a interita confesiunile.

In comitatulu Bihorului d. e. si-a inceputu inspectorulu activitatea cu acea, ca a luatu cu sil'a dela confesiuni proprietati nedisputabile ale confesiuniloru, au impusu scoli simultane tocmai acolo, unde ecsistau scoli si inca scoli bune. Unde s'au aratatu lumea renitenta in contra acestei legi, acolo regimulu s'a retrasu, d. e. in Bud'a vechia; éra unde s'a respectatu legea, acolo a lucratu volnicesce.

La o asemene administratiune nu trebuie se ne miramu, déca scólele simultane nu afla simpathia la poporu. Votéza sum'a, dér' provóca pe ministru a pune capetu acestoru abusuri.

Al. Körmendy e in contra procederei inspectoriloru, face unu proiectu de conclusiune, carele se va tiparí si imparti.

Dep. Sig. Borlea se folosesce de ocasiune numai pentru a respundé la cele aduse eri de dlu secretariu de statu Tanárky, pre care lu combate deplinu. (Discursulu intregu in vomu publicá.)

G. Várady atrage atentiunea ministrului asupra cartiloru scolarie, in cari se afla lucruri chiaru ridiculóse. Aduce si cateva ecsemple, invinuindu pe inspectorii scolari, ca nu referescu ministriului despre aceste scaderi.

Secret. de statu Tanárky dice, ca asemenea carti scólastice ecsistu, inse nu in scólele, cari stau sub influintí'a guvernului.

S. Vucovics dice, ca in scóla nu e destulu a invetiá pre copii numai a scrie si ceti, ci trebuie crescuti in dragoste catra libertate, patria si constitutiune. Inspectorii cu titlurile loru de consiliari nu facu nimicu in acésta privintia, ba inca influintiéza opiniunea politica a bietiloru invetiatori. Propune stergerea titlurilora de consiliariu pentru acesti individi.

Ed. Zsedényi se mira de feliulu activitatii acestoru inspectori, dicundu, ca ei nu cauta a redicá scoli acolo, unde nu suntu, ci activitatea loru principala este a luá scólele din man'a confesiuniloru in multe casuri chiaru scóle bune. Ei mai bine ar' face se caute inainte de tóte a redicá scóle, unde nu ecsistu, apoi dupa delaturarea acestei scaderi se se ocupe cu acea, ca óre este de lipsa a se redicá scóle comunale acolo, unde nu corespundu cele confesionale (aplause din centru).

La votu se primesce pentru acésta rubrica sum'a recomandata de comisiunea fin. 226.940 fl.

c) Comisiunile ecsaminatórie cu 8100 fl.

T. Vécsey dice, ca e necesariu acestu institutu, dér' cum ecsista elu astadi, nu este corespundietoriu — si din acea causa, ca-ci este octroatiunea dela an. 1850; de acea face unu proiectu de conclusiune, cá cas'a se insarcineze pe ministrulu resp. a asterne unu proiectu pentru regularea legala a acestei cause.

P. Hoffmann dice, ca organisarea ecsameneloru stá in strinsa legatura cu planurile de instructiune. Comisiunea pentru instructiune se dispune in operatulu seu si in acésta privintia. Ecsamenele de statu trebuie lasate fiacarui institutu pentru sine, ca-ci acést'a este unic'a garantia, ca si in academii se mai invétia ceva. Este in contra propunerei lui Vécsey.

K. Ghiczy tiene, ca e de lipsa, cá ministrulu se se pronuncia in privinti'a propunerei lui Vécsey, si de acea o sustiene.

D. Horváth lauda academi'a din Kecskemét si votéza pentru propunerea lui Vécsey, care se si primesce.

Titlulu III: „pentru institute", e preliminatu cu 2091.850 fl.

Gr. Patrubán face dupa o scurta motivare urmatoriulu proiectu de resolutiune: Cas'a se insarcineze pe ministru a-si procurá date autentice, ca óre póte-s'ar delaturá cursulu chirurgicu dela universitatea din Pest'a fara periclu pentru starea sanitaria a tierei?"

G. Várady intréba, déca si cum s'a ecsecutatu decisulu casei in privinti'a redicarei catedrei de homeopatia la universitatea din Pest'a.

Secretariulu de statu Tanárky aréta, ca acésta catedra in curendu va fi ocupata, ca nu s'a ocupata pana acum este caus'a facultatii, carea fórte tardiu si-a datu parerea ceruta de ministru.

Iul. Schwarz nu afla corespundiatoriu a se dá la facultatea filosofica numai diplome de doctoru in filosofia. Mai corespundietoriu ar' fi déca s'ar dá diplome de doctoru dupa grupele sciintieloru, cari se propuna la acea facultate.

Cas'a decide a predá propunerea lui Patrubány comisiunei pentru instructiune.

Siedinti'a se incheia $1^3/_4$ óre. — (Va urmá.)

D. Carolu Craciunu.

(Vedi si Nr. Gazetei 10.)

Diurnalele Romaniei publicandu istoriculu acesta esira in publicu si cu apretiarile venerabilelui regeneratoru. Anumitu „Trompet'a Carpatiloru" vorbi asia:

„Cetindu acésta mica brosiura, vedemu indata, ca nu este unu operatu literariu, déra o espunere fórte atragatória atentiunei lectorului, care a pututu audi macaru odata in viéti'a sa naratiuni, candu ingrozitórie candu incantatórie, in privinti'a salineloru nóstre, séu a oneloru cum se dicea in limbagiulu vechiu.

Ocn'a intr'adeveru erá ceva ingrozitoriu, nu numai cá loculu de penitentia pentru criminalii cei mai periculosi societatii, hotaritu prin legi a fi loculu de espiatiunea crimeloru celoru mari; déra inca, pre langa acést'a, ocn'a erá ceva ingrozitoriu prin aspectulu lugubru alu ei, prin constructiunea ei cá unu mormentu, in care trebuiea se se inchida de viu ómulu spre a respirá acolo umiditatea pana a lu patrunde in medu'l óseloru, si spre a se asficsiá intr'ensulu atatu din lips'a de lumina catu si mai cu séma din lips'a de aeru.

Nu a fostu negresitu acest'a scopulu legiuitoriului. N'au ganditu legiuitoriulu se pedepséca cu mórtea in torture si in munc'a silnica pre criminalulu nedemnu de societate; ci a avutu de siguru in intentiune a destiná unu locu de penitentia criminalului, obligandulu la munc'a silnica cá se se moralisése si se se faca demnu de a se intórce in societate.

Acestu locu de penitentia inse erá unu adeveratu mormentu, in care viéti'a cata se se curme déca nu deodata, déra in pucinu timpu.

Cá stabilimentu de esploatare in folosulu statului, ocn'a presenta, prin chiaru modulu ei de constructiune primitiva, atatea dificultati, incatu venitulu nu putea fi insemnatu in reportu cu bogati'a mineloru pre pamentulu nostru.

Bine s'a ganditu repausatulu Stirbey-Voda, candu s'a adresatu la sciintia cá se remedieze unu reu asia de insemnata, prin care se se asecure si statului unu venitu mai mare din saline, si condamnatiloru viéti'a; pentru cá se scie, ca si acést'a, cá si totu ceea ce se faces intr'unu modu sistematicu alta data, este totu opera a lui Stirbey-Voda; bine a fostu alésa persóna chiamata a remediá reulu, pentru ca recunóscemu cu totii intr'ens'a activitatea pasionata in acésta ramura a sciintiei.

D. Carolu Karátsoni, venitu in Romani'a la 1852 pre timpu marginitu, a pusu indata la cale transformarea oneloru nóstre, indreptarea, pe unde nu se putea operá o transformare, si, incurcatu in lucrarea inceputa, la espirarea terminului de trei ani, pentru care venise cu permisiunea guvernului austriacu, a fostu nevoitu se se renuncie la functiunea ce avea in Austri'a pentru functiunea ce i se incredintiase aici, cu tóte, ca nu avea perspectiv'a a beneficiá la betranetie aici, cá strainu, de folósele de cari putea beneficiá in Austri'a cá pamenteanu, adica de pensiunea acordata functionariului ce a implinitu in servitiului mai multe termene.

Astadi salinele nóstre, cele mai insemnate, suntu construite intr'unu modu sistematicu, dupa sciintia; si, o recunoscu toti cei ce au visitatu salinele in anii din urma, unu numeru considerabile de lucratori esperimentati suntu in activitate la saline, elevi ai dlui Karátsoni, cu cari a si inceputu la venirea sa in tiéra regularea salineloru, fara cá statulu se faca veri-unu sacrificiu pentru investiamentulu si pregatirea loru.

Astadi se si trage d. Karátsoni dela postulu seu, spre a face locu juniloru romani, cari poseda sciintiele pregatitórie spre a deveni mineri esperimentati, de se voru aplicá cu pasiunea dlui Karátsoni in acésta ramura, la care nime nu se aplicase in tiér'a nóstra pre timpulu, candu s'a chiamatu d. Karátsoni.

Ne credemu deci obligati de propri'a nóstra consciintia a pune in evidentia meritele ce are la noi acestu zelosu functionariu si titlurile ce si-a dobanditu, prin lucrarile sale si totu deodata prin alipirea sa de pamentulu Romaniei, la stim'a si iubirea natiunei romane.

Incatu pentru noi, ne facemu o deosebita placere a resplati pre d. Karátsoni, si la tragerea sa din servitiu, cu multiamirile de mai multe ori esprimate pentru meritele ce recunóscemu intr'ensulu, urandu totu deodata cá urmasii dlui Karátsoni se urmeze pre acceasi cale, pre care a urmatu domneasa-lui de a ajunsu la asemeni resultate frumóse." —

„Adunarea nationale", „Reforma" si alte diurnale inca apreciara activitatea si zelulu d. ingineriu mineriu.

Amu mai auditu din rostulu visitatoriloru competenti, ca salinele romane au intratu in paralela cu cele austriace, ma chiaru minerii marturisescu, ca salin'a dela Slanicu judeciu Prahov'a, asia numita Moldo-Romani'a, e modelu capitalu de arte salinaria si croita pe durata de 130 de ani, in adencime de 60 stanjini; dér' apoi, lucru capitalu pentru statu face o esploatatiune de 17—20 miliöne de ocale pe anu, si se póte numi unica in tóta Europ'a. Asia d. Craciunu cu totu dreptulu se numesce regeneratoriulu salineloru in Romani'a.

Că compatrioti si frati de sange ai acestui zelosu si activu salinatoru nu potemu trece cu tacerea a descoperi fratiloru nostri de preste Carpati, ca d. C. Craciunu a fostu condusu la zelulu seu desfasiuratu intru regenerarea salineloru romane mai multu de simpathi'a consangénea, că romanu transilvanu, din vechi'a familia a Craciunescilioru din Banatu, a carei nume maghiarii dupa datin'a loru l'au prefecutu antaiu in Karatsunu, prin condicele lustrale apoi deveni Karátsoni totu prin ei, dér' sangele nu i se facù apa nici dupa seculi, dupa cum singuru marturisesce. Nascutu in 1809 in Odorheiu, tatalu seu Samuele că profesoru de istori'a universale, fisica, chiamia, mineralogia, lu crescù in colegiu de aici si din Aiudu cu multa grigia, de unde absolvandu se aplicà că cancelistu la tesaurariatulu din Sibiiu. Avea inse mare atragere catra sciintiele technice, si parintii i castigara loca, dér' elu prin diligintia primi fundatiune in academi'a montana dela Schemnitz, unde studià artea subterana, terminandu tóte studiele cu succesu eminentu din tóte obiectele, ceva raru la astfeliu de academia. Dupa absolvare fù primitu la salinele transilvane că ingineriu minieriu totu cu stipendiu de 200 fl. anuali, unde avansà la oficiu de cl. II si la Muresiu Uiór'a de I. cl., servindu 8 ani la acésta salina colesale, unde meritá si primi gratificatiuni de trei ori, finduca a solidatu tavanele, facundu-si drumu séu poditura, care preservá pe lucratori de periculu ce le amenintia viéti'a si care si astadi sta intactu.

Că prefectu salinariu in 1852, dupa convorbire personale a principelui Barbu D. Stirbeiu cu Maiestatea Sa imperatulu Francisc Iosifu I. in Sibiiu, primi prin concursu misiunea de a regenera salinele in Romani'a, dupa unu servitiu in Austri'a de 17 ani. In Romani'a primi ordinu a face o ocna moderna sistematica la Slanicu, distr. Prahor'a, dér' elu in zelulu animei de romanu cerù se i se concéda regularea tuturoru ocneloru din Romani'a de dincóce de Milcovu. Elu si facù unu ce armonicu si regulatu nu cu straini, cum facu strainii, cari aduce dupa sine roiuri de lipitori, ci formandu din teneri romani si din arestantii tierei una massa de mineri, cu cari regenerà salinariatulu Romaniei, incatu adi face onóre la salinariatele intregei Europe. Formatau mesteri romani prin zelulu seu de tóte plasele; creatau elevi mineri dandu singuru instructie in dumineci si serbatori si orcandu potù, din tóte studiale principali, pana si de geometri'a subterana si redicarea planuriloru cu desemnu de situatiune, basea tuturoru intreprinderiloru, si acésta fara a pretende spesele statului nici macaru pentru pausiale de scóla si cancelaria.

Acum in etate de 61 ani, cu sanetatea stronicata, dupace abia se restaurà pela bai in an. tr., luà asupra-si a regenera si salin'a dela Tergulu Ocna in Moldavi'a, unde se afla de presentu si cu tóte betranetiele -si continua inca activitatea.

Corpulu legislativu alu Romaniei, fara pecatu, nu va poté ignora atatea merite ale activului si devotatului acestui barbatu, ci că pe unu romanu cu zelu doveditu va desdauna de cea ce a perdutu in Austri'a, de pensiunea, care d'aici nu i se da, din causa, ca remanendu in servitiulu Romaniei a facutu acolo concursu salineloru ei. Nu credemu, că 19 ani de munca rara muncita in Romani'a se nu devina desdemnati si gratificati, că recunoscintia in slabitiunea betranetieloru, candu nu va mai poté face servitia statului romanu. Dér' si acésta credemu, ca d. ingineriu m. C. Craciunu, pana candu va spira aur'a vitale, nu va inceta a-si imparti donurile teoriei si practicei sale, că sacre depositórie ale zelului si activitatei romane ardelene pe altariulu statului romanu, pentru care devotamentele nóstre -si au resultatele loru pipaite. —

Cronica esterna.

ROMANI'A. Siedinti'a senatului dela 6 Febr. Presiedinti'a dlui Al. C. Plagino presiedinte, inlocuitu prin d. vice-presiedinte Alecsandru Orescu.

D. Desliu adreséza dlui primu ministru o interpelatiune asupra unui memorandum ce dice, ca s'ar fi tramisu la puterile straine.

D. primu ministru declarandu, ca voiesce a respunde indata, D. Desliu desvoltéza interpelarea sa.

Dupa esplicatiunile date de d. primu ministru, care aróta, ca nu are nici o consciintia de acelu memorandum, nici ca a gasitu cea mai mica urma prin archivele departementului afaceriloru straine despre ecsistenti'a unui asemenea actu, se acorda cuventulu dlui interpelatoru, care respunde si terminea, depunendu urmatóri'a motiune de ordine de di motivata:

„In urm'a unoru vii afirmari, senatulu, multiumitu de esplicarile date de ministeriu, nu póte de catu se proteste in contra ori carei incriminari aduse tierei si constitutiunei ce ea si-a datu.

„Tiér'a legata strinsu cu tronulu si dinasti'a prin acésta lege fundamentale, menita a ne duce la unu deplinu progresu, nu va lipsi a dá Domnitoriului si in viitoriu totu sprijinulu, esprimandui sincerulu devotamentu si astfeliu trece la ordinea dilei."

Participa la discutiune d. senatoru Veisa, care combate acésta motiune, ca neaventu cuventu de a fi si o sustiene d. Adamake.

Dupa inchiderea discutiunei, se pune la votu prin bile motiunea dlui Desliu si se respinge cu 23 voturi contra a 12, adoptandose motiunea dlui Veisa, a careia cuprindere esto:

„In privinti'a interpelarei facuta de d. senatoru Ioane Desliu, asupra unui pretinsu memorandum, senatulu multiumitu cu esplicatiunile date de ministeriu, trece la ordinea dilei." —

In ISPANI'A trebuie se se afle o societate secreta de asasini politici, pentrucà acum si in min. Zorilla se desiertara vr'o 3 revolvere, dupa altii 7, inse fara alu nimeri si fara a se prinde atentatorii, că cei ce omorira pe Prim mai adeunadi. —

In ITALI'A se primi si legea garantiei drepturiloru papale, si se astépta stramutarea guvernului in Rom'a. La 1-à Martiu ar' fi auspiciale dieului Marte cele mai fericitórie si mai semnalisatórie pentru gintea romana, care confederata va reesi salvatórea civilisatiunei atacate de barbarismu.

RUSI'A. Mari nemultiumiri impreunate cu miscari manifestatórie se succedu in Rusi'a. In 1/13 Ian. tiarulu dedese o mésa de gala familiei imperatesci, la care erá invitati demnitarii corónei, si alti mai alesu germani si corpulu diplomaticu. La finea mesei i se aduse tiarului unu telegramu. Tiarulu redica unu toastu, dicundu: „Domniloru! Telegrama ce o primii tocma acum vine dela regele Wilhelm, on. meu unchiu, care mi repórta luarea fortului Mont-Avron, de unde va incepe a bombarda Parisulu. Dloru! Eu redicu pocalulu pentru imperatulu germanu si armat'a prusa!" Ciocnescu pocalele pe'ntrecute, doi diplomati se codescu. Tiarevics tranti pocalulu de mésa de crepà si luandu pe nevastes'a princes'a Dagmar de Danimarc'a la braciu parasi més'a si sal'a. Toti amutira. Tiarulu palidatu se preambla in sal'a de cafea, sér'a nu se primi nime. M. duce princ. de coróna Tiarevics nu esi din casa mai multe dile. Unii dicu, ca fù inchisu la mandatulu tiarului. Multi demnitari -si dedera biletele. Miscarea in Petruburgu deveni mare. Manifestatiuni din partea studentiloru casiunara arestari. Acum se impresti'a faim'a, ca intr'o societate secreta se decise mórtea tiarului si prin sorte se destinà unulu, care se faca atentatulu. Tenerulu, pe care cadiù sortea se cutrierà, merse la prefectulu de politia si deslarvà totu, dandui si revolverulu destinatu. Junele fù dusu la tiarulu, unde repeti descoperirea. Tiarulu demanda a se tupila totu lucrulu si a aresta pe complici, din cari mai multi fugira. — Altu evenimentu seriosu: La revist'a armatei oficirii din gard'a imper. ei facù tiarului cunoscutu, ca ei sunt gat'a a-si versa sangele, déca tiarulu doresce a merge cu ajutoriu pentru Franci'a. Imperatulu ii mustrà: ca armat'a se n'aiba grigia de cestiuni politice, si in diu'a a dóua se arestara mai multi oficiri. — Burgmaistrulu din Mosc'a cu princ. Czerkavski si tóta municipalitatea tramisera o adresa la imperatulu, cerendu nóue libertati. Imperatulu ii ocari. — Nobilimea din gubern. Moscv'a tramise adresa imperatului, de omagiu pentru tiaru si familia, dér' intrébа totudata, ca pentru ce si in contra cui se indrépta resbelulu, pentru care se facura pregatiri atatu de colosale. Tóte aceste combinate trebuie se traga atentiunea seriósa a politiciloru. —

Novissimu. Dela Bordeaux 26 Febr. se scrie, ca stang'a adunarei nationale protestéza in contra veru carei paci ce cedere de teritoriu. In siedinti'a administratiunei de resbelu s'a decisu, că administratiunea resbelului se redice in totu casulu o varsatória de tunuri si mitraliese. Daun'a de pana acum a Franciei casiunata prin resbelu se pretiuiesce la $3^1/_2$ miliarde de franci.

Monachiu (München) 28 Febr. Un'a telegrama a imperatului Wilhelm catra regele din Bavari'a face cunoscute conditiunile de pace, care ar' fi: Franci'a cede Elsati'a fara Belfort si Lotaringi'a germana dimpreuna cu Metiulu si depune 5 miliarde desdaunare de resbelu (?).

Bordeaux 27 Febr. In mediu de nópte intrara 40.000 germani in Parisu. Linistea nu s'a turburatu (ca au intratu la mediulu noptii). Partit'a stanga republicana a adunarei nationale cere votare nominale asupra conditiuniloru de pace.

Bucuresci 1 Marte. Sesiunea corpuriloru legislative se mai prelungi pana in 28 Martiu. Ar' fi timpulu, că camerele romane se nu mai pérda timpulu cu certi partidice si cu personalitati, candu natiunea pretende seriositate conscientiósa la activitate pentru asecurarea viitoriului intregei natiune, si afurisesce totu spiritulu de partite castice.

Varietati.

— In Blasiu a esitu de sub tiparu: „Fundatiunea fericitului Alecsandru Sterca Siulutiu." Caprinde literele fundationali si testamentulu fundatoriului, insocite de unu scurtu comentariu alu editoriului. — 3 cóle 8^0 mare. Se vinde cu 30 cr. —

— Dunarea a inghetiatu; néu'a a cadiutu in cantitatii grosnice in Galati. —

— Suburbi'a din vale numita, Badalanu, este realminte espusa la inundatiune. —

Nr. 87. 1871. 3—3

Edictu.

An'a Bucsi'a gr. cat. din Sarat'a, districtulu Fagarasiului, carea fiindu casatorita cu Georgiu Balea in anulu 1870, dupa una convietiuire de cateva dile l'a parasitu cu necredintia, fara că se sé scie locuiu aflarei ei, prin acést'a se provóca, că in terminu de unu anu si una di dela datulu subsemnatu se se presenteze inaintea forului matrimoniale subscrisu, ca-ce altcum procesulu divortiale incaminatu in contra-i se va decide si fara de dens'a in intielesulu legiloru si alu canóneloru.

Fagarasiu 9 Febr. 1871.

Forulu matrimoniale gr. cat. de I-a instantia alu vicariatului Fagarasiu,

Ioane Antonelli m/p.,
vicariu foraneu.

Cursurile

la bursa in 28 Febr. 1871 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl.	83	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 „	88	„ „
Augsburg	—	—	122 „	—	„ „
Londonu	—	—	124 „	—	„ „
Imprumutulu nationalu	—	—	59 „	30	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%			68 „	30	„ „
Obligatiunile rurale ungare			79 „	75	„ „
„ „ temesiane			77 „	25	„ „
„ „ transilvane			75 „	—	„ „
„ „ croato-slav.			83 „	25	„ „
Actiunile bancei	—	—	724 „	—	„ „
„ creditului	—	—	253 „	20	„ „

Redactoru respundietoriu
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.